

Vespa velutina nigrithorax (Geelpoothoornaar/Aziatische hoornaar)

Onschuldig?

Wetenschappelijk onderbouwde analyse (Update augustus 2026)

Vespa velutina nigrithorax

Datum: 29 augustus 2026

Silvia Hellingman

1. Inleiding

De *Vespa velutina nigrithorax* (geelpoothoornaar) wordt in populaire media regelmatig als relatief onschuldig gepresenteerd.

Hoewel een steek doorgaans beperkt letsel veroorzaakt, kunnen personen met een Hymenoptera gifallergie of personen die meerdere steken oplopen een potentieel levensbedreigende reactie ontwikkelen.

Volgens de European Academy of Allergy and Clinical Immunology (EAACI) komt Hymenoptera gifallergie voor bij tot 7,5% van volwassenen en 3,4% van kinderen (Sturm et al., 2017). Deze cijfers gelden voor alle wespen soorten, inclusief *Vespa velutina nigrithorax*.

Publieke berichtgeving suggereert vaak dat risico's beperkt blijven tot situaties waarin men "te dicht bij een nest komt" en dat hoornaars "niet zomaar steken". Deze uitspraken zijn te simplistisch en houden onvoldoende rekening met nestlocaties, detecteerbaarheid van nesten, gedragsreacties van hoornaars en de medische gevolgen van groepsaanvallen. Ze bagatelliseren de risico's.

De *Vespa velutina nigrithorax* vormt een reëel risico voor mens en dier, vooral bij nestverstoring, groepsaanvallen en steken in hoog risicozones zoals ogen, gezicht en nek. De combinatie van sterk verdedigingsgedrag, grote kolonies, lange achtervolgingsafstand en krachtig gif maakt bagatellisering van risico's onjuist en potentieel gevaarlijk. Adequate voorlichting en protocollen zijn noodzakelijk om incidenten te voorkomen.

Zeker in een drukbevolkt land als Nederland is de kans op letsels aanzienlijk groter naarmate de populatie groeit.

2. Nestlocaties en detecteerbaarheid

Primaire nesten van *Vespa velutina nigrithorax* worden frequent aangetroffen in beschutte ruimtes zoals dakranden, schuren, garages, heggen, nestkasten, brievenbussen en ondergrondse infrastructuur zoals rioolputten en technische inspectieputten (ANECPLA, 2025). Deze locaties zijn vaak slecht zichtbaar, waardoor afstand houden alleen mogelijk is wanneer een nest daadwerkelijk wordt waargenomen.

Het advies in de berichten is "daarom altijd minimaal 3 meter afstand van een nest te houden". Er zijn geen protocollen met een getal dat zegt: "houd minimaal X meter afstand van een nest". Wel zijn er partijen die een grotere afstand adviseren.

3. Reactie op trillingen, geluid en beweging

Vespa velutina nigrithorax reageren sterk op mechanische en visuele prikkels. Geluid, trillingen en beweging activeren wachtposten, waarna alarmferomonen worden vrijgegeven en een gecoördineerde verdedigingsreactie kan ontstaan. Activiteiten zoals grasmaaien, snoeien, bosmaaien of het openen van brievenbussen kunnen een onmiddellijke verdedigingsreactie uitlokken.

4. Verdedigingsgedrag en achtervolging

Langdurige en gecoördineerde aanvallen

Hoornaars vertonen agressief verdedigingsgedrag bij nestverstoring. *Vespa velutina nigrithorax* onderscheidt zich door grotere kolonies (tot duizenden werksters in de nazomer) en een sterkere reactie op beweging. Groepsaanvallen zijn een typisch verdedigingsmechanisme van *Vespa velutina nigrithorax* wanneer een nest wordt verstoord. De soort heeft kolonies die kunnen bestaan uit duizenden werksters, waardoor een verdedigingsreactie snel kan escaleren tot een massale aanval, waarbij tientallen hoornaars herhaaldelijk steken. Experimenteel onderzoek toont aan dat *Vespa velutina nigrithorax* de meest intense en langdurige verdedigingsreactie vertoont van drie onderzochte hoornaarssoorten (Choi, Kim & Kwon, 2021).

Achtervolgingsafstand

Choi et al. (2021) documenteren dat *Vespa velutina nigrithorax* een indringer tot 200 tot 300 meter kan achtervolgen. Dit gedrag is niet beschreven voor de Europese hoornaar (*Vespa crabro*).

5. Medische risico's

Meerdere steken en systemische reacties

Groepsaanvallen kunnen leiden tot tientallen steken. Meerdere steken verhogen de totale hoeveelheid geïnjecteerd gif en daarmee het risico op een systemische allergische reactie (Venom Anaphylaxis, Immunology & Allergy Clinics of North America, 2026).

Meer gif per steek

Een recent wetenschappelijk onderzoek toont aan dat steken door *Vespa velutina nigrithorax* vaker leiden tot ernstige medische symptomen dan steken door gewone wespen.

Dit is terug te vinden in een uitgebreide epidemiologische studie gepubliceerd in het wetenschappelijke tijdschrift *Toxicologie Analytique et Clinique: Public health impact of envenomation by Vespa velutina nigrithorax and other Hymenoptera in France: A multisource study* Sandra Sinno-Tellier et al maart 2026. In dit onderzoek (gebaseerd op meer dan 6000 gevallen van vergiftiging door insectensteken) hebben onderzoekers de klinische ernst van de steken met elkaar vergeleken. Hieruit blijkt het volgende:

- **Hogere kans op ernstige symptomen:** Bij patiënten die gestoken zijn door een hoornaar (*Vespa*), werd in **2,3%** van de gevallen een ernstige toxicologische reactie of ademhalingsproblemen vastgesteld.
- **Vergelijking met de gewone wesp:** Bij steken van de gewone wesp (*Vespula*) lag dit percentage aanzienlijk lager, namelijk **0,9%**.

Dit verschil in klinische ernst en toxiciteit tussen de twee soorten ondersteunt de anatomische realiteit dat de grotere *Vespa velutina nigrithorax* per steek een grotere hoeveelheid gifvloeistof kan injecteren dan een kleinere, gewone wesp. De Europese hoornaar is groter dan de Geelpoothoornaar en kan meer gif inspuiten, maar is minder agressief dan de Geelpoothoornaar.

Gericht op hoog-risicozones: ogen, gezicht en nek

Vespa velutina nigrithorax richten hun aanvallen op het meest beweeglijke en contrastrijke deel van een indringer. Bij mensen betreft dit het hoofd (ogen, gezicht, nek).

Steken in deze gebieden zijn medisch een hoog-risico door:

- acute oogschade zoals keratitis, uveitis en corneale necrose (Ophthalmology Case Reports, 2017)
- luchtwegproblemen zoals larynx-oedeem en stridor (Journal of Emergency Medicine, 2013)
- ernstige zwelling door hoge vascularisatie (Annals of Allergy, Asthma & Immunology, 2018)
- verhoogde kans op anafylaxie (AAAAI, 2020)
- paniekreacties en secundaire letsels (Wilderness & Environmental Medicine, 2016)

6. Incidentregistratie: beperkingen van ICD 10

Incidenten met *Vespa velutina nigrithorax* worden in medische registraties gecodeerd onder algemene ICD-10-categorieën als “wesp” of als “insectensteek”, zonder onderscheid naar soort, aantal steken of groepsaanvallen. Hierdoor blijven toxische systemische reacties, massale envenomatie en soort specifieke risico's onder gerapporteerd.

7. Incidenten in lokale pers

Lokale pers in diverse landen rapporteert een stijging van incidenten, waaronder:

Frankrijk

- stijging IC-opnames door hoornaarsteken (EM Consulte)
- dodelijk incident Courlandon (La Dépêche; 24heures)
- 600 primaire nesten in Manche (Actu.fr)
- 200 spoedruimingen in Parijs (Allo Frelons)
- traumahelikopter na 15 steken (Actu.fr)

Spanje

- drie doden in twee weken (El País; SpanjeVandaag)
- raadslid overlijdt tijdens maaien (El Diario)
- spoedgolf A Coruña (El Ideal Gallego)
- necrose 13x5 cm (El Diario)

Portugal

- dodelijk incident Paredes de Coura (Notícias ao Minuto)
- tuinman tientallen keren gestoken (Porto.pt)

Nederland

- massale aanval tijdens snoeiwerk (AD)
- nest valt uit boom, straat afgezet (Omroep Brabant)
- bewoner zeven keer gestoken (HetKrantje; Midvliet)

België

- dagelijkse steekincidenten (Nieuws365)
- drone aangevallen (VRT NWS)
- man 25 keer gestoken (VRT NWS)

Italië

- groenarbeider zwaar gestoken (La Nazione)
- honderden interventies (Protezione Civile)

Duitsland

- acute allergische shock (Imkerverein Bremen)
- 11 kinderen gestoken op schoolplein (Saarbrücker Zeitung)

8. Publieksvoorlichting door de centrale overheid ontbreekt in Nederland

In tegenstelling tot andere landen zoals in Frankrijk, Spanje en Italië, worden in Nederland door de overheid geen grote media campagnes gevoerd om te waarschuwen over de risico's van de Aziatische hoornaar. Voorlichting is nogal lokaal en versnipperd.

Literatuurlijst

- ANECPLA. (2025). *Informe sobre infraestructuras y nidos de Vespa velutina nigrithorax*.
- Choi, M. B., Kim, T. K., & Kwon, O. (2021). *Comparative defensive behavior of three hornet species (Vespa velutina nigrithorax, V. simillima, V. crabro) against moving stimuli*. *Journal of Asia-Pacific Biodiversity*, 14(2), 267–274.
- EM Consulte. (2024). *Incidentes des piqures de frelons en soins intensifs*.
- El Diario. (2025). *Necrosis por picaduras de Vespa velutina nigrithorax*.
- El Ideal Gallego. (2025). *Aumento de urgencias por ataques de velutina*.
- Journal of Emergency Medicine. (2013). *Upper airway compromise after Hymenoptera stings*.
- Poison and alarm: the Asian hornet *Vespa velutina* uses sting venom volatiles as an alarm pheromone Ya-nan Cheng (feb 2017). *Journal of Toxicology – Toxin Reviews*.
- Ophthalmology Case Reports. (2017). *Ocular injury from Hymenoptera stings*.
- Porto.pt. (2025). *Jardinero atacado por Vespa velutina nigrithorax*.
- Springer Nature. (2026). *Bee-associated pathogens detected inside Vespa velutina nigrithorax nests*.
- Sturm, G. J., et al. (2017). *EAACI Guidelines on Allergen Immunotherapy: Hymenoptera Venom Allergy*. *Allergy*.
- Venom Anaphylaxis. (2026). *Immunology & Allergy Clinics of North America*.
- Wilderness & Environmental Medicine. (2016). *Behavioral responses to Hymenoptera attacks*.